

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-03

Begrotingsraad

Nr. 147

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 september 2020

Op 28 augustus jl. presenteerde de Europese Commissie (hierna Commissie) de achtste aanvullende begroting voor 2020 (*Draft Amending Budget 8*; DAB8). In DAB8 stelt de Commissie voor om het betalingsniveau met in totaal 6,2 miljard euro te verhogen om overeenkomsten te financieren voor de ontwikkeling en aanschaf van vaccins binnen het *Emergency Support Instrument* (ESI) en voor extra betalingen als gevolg van het *Corona Response Investment Initiative Plus* (CRII+). Met deze brief informeer ik uw Kamer hierover. Hiermee vervangt deze brief, zoals gebruikelijk, het BNC-fiche.

Verhoging betalingen Emergency Support Instrument (ESI)

Het ESI is in april 2020 in werking gesteld¹ om zaken te financieren die bijdragen aan de bestrijding van COVID-19 crisis zoals het opzetten van veldhospitals, de aanschaf van voorraad van medische hulpmiddelen en het transport van medisch materieel en patiënten over de grens. Hiervoor is in de Europese begroting voor 2020 door middel van de tweede aanvullende begroting voor 2020 (DAB2)² voor 2,7 miljard euro aan vastleggingen en ongeveer 1,4 miljard euro aan betalingen opgenomen. De overige betalingen zouden naar verwachting in latere jaren plaatsvinden.

In de loop van de tijd is duidelijk geworden dat voor een permanente oplossing voor de crisis waarschijnlijk de ontwikkeling en uitrol van een effectief en veilig vaccin nodig is. De Commissie onderhandelt hiervoor namens de lidstaten met de producenten van vaccins. Het ESI levert de financiële middelen om het financiële risico voor producenten weg te nemen voor investeringen die bijdragen aan het verhogen van de snelheid en schaal waarmee succesvolle vaccins kunnen worden geproduceerd. In ruil daarvoor krijgen lidstaten het recht om een specifiek

¹ Kamerstukken 22 112 en 35 420, nr. 2856.

² Kamerstukken 22 112 en 35 420, nr. 2856.

aantal doses van het vaccin aan te schaffen tegen een vaste prijs. De Commissie heeft tot nu toe in augustus 2020 één overeenkomst gesloten met een producent en is in een gevorderd stadium van onderhandelingen met enkele andere producenten. Om in 2020 voldoende financiële middelen vrij te maken voor deze overeenkomsten en andere acties stelt de Commissie voor om de betalingen voor het ESI met ongeveer 1,1 miljard euro te verhogen.

Verhoging betalingen Corona Investment Initiative Plus (CRII+)

In maart en april 2020 heeft de Commissie voorstellen gedaan voor aanpassingen aan de systematiek van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen onder de noemer van het Corona Response Investment Initiative (CRII)³ en het Corona Response Investment Initiative Plus (CRII+)⁴. Hiermee werden lidstaten en regio's in staat gesteld hun resterende middelen uit de ESI-fondsen zo flexibel en snel mogelijk in te zetten om maatregelen te nemen om de COVID-19-crisis het hoofd te bieden, zoals investeringen in de zorg (zowel materiaal als personeel) en ondersteuning van MKB (incl. zelfstandigen). Ook werd het mogelijk voor lidstaten om tijdelijk 100% cofinanciering vanuit de EU aan te vragen voor maatregelen binnen hun lidstaatenvelop. Het gaat hier om een versnelling van betalingen binnen de lidstaatenveloppen die anders in latere jaren zouden plaatsvinden. Lidstaten krijgen dus niet meer geld dan afgesproken in het MFK 2014–2020.

Op basis van een analyse van de ramingen de lidstaten hebben opgesteld van hun betalingsverzoeken stelt de Commissie voor om de betalingen in 2020 aan de Europese Structuur- en Investeringsfondsen met 5,1 miljard euro te verhogen. Zo is per 24 augustus 2020 voor 107 programma's die ongeveer de helft van het Cohesiebudget vertegenwoordigen de tijdelijke 100% cofinanciering vanuit de EU aangevraagd.

Gevolgen EU-afrachten

Bij Ontwerpbegroting 2020 is de EU-afrachtenraming voor dit jaar met 0,8 miljard euro naar beneden bijgesteld, omdat toentertijd de verwachting was dat het onderliggende beleid en de daar uit volgende betalingen pas in latere jaren zouden worden uitgevoerd. Zoals reeds in de Voorjaarsnota 2020 gemeld zouden de ontwikkelingen omtrent het COVID-19 virus en de verschillende voorstellen voor crisismaatregelen vanuit de Europese Commissie naar verwachting een substantieel opwaarts effect hebben op de Nederlandse EU-afrachten, doordat de ruimte tussen de Nederlandse raming en het betalingsplafond in 2020 alsnog voor een groot deel wordt benut. Ten tijde van Voorjaarsnota en tijdens het opstellen van de Miljoenennota was er nog onvoldoende informatie om de ramingen in de begroting van Buitenlandse Zaken hierop aan te passen. Met DAB 8 geeft de Commissie meer informatie over het opwaartse effect op de begroting, dat voor Nederland leidt tot circa 0,4 miljard euro hogere afdrachten aan de Europese begroting in 2020 ten opzichte van de raming bij Voorjaarsnota.

Proces

De Commissie heeft vanwege de koppeling met de COVID-19 crisis gevraagd om een versnelde procedure voor de aanneming van DAB8. Om het Europees Parlement in de gelegenheid te stellen om DAB8 tijdens de plenaire sessie van september aan te nemen, wordt de gebruikelijke

³ Bijlage bij de Kamerbrief «Noodpakket banen en economie». Kamerstuk 35 420, nr. 2.

⁴ Kamerstukken 22 112 en 35 420, nr. 2856.

besluitvormingsperiode van 8 weken ingekort. De schriftelijke procedure voor de aanneming van DAB8 door de Raad zal worden afgerond op 11 september. Vanwege het grote belang dat Nederland hecht aan solidariteit tussen lidstaten en steun voor elkaar in de bestrijding van de gevolgen van COVID-19 heeft Nederland eerder ingestemd met ESI en CRII+. Nederland zal daarom ook instemmen met het verhogen van de betalingen op de Europese begroting van 2020 die daaruit volgen. Naar verwachting zullen ook de andere lidstaten instemmen met DAB8.

DAB8 is te laat gepubliceerd om nog te verwerken in de Miljoenennota. Vanwege de versnelde procedure voor Europese besluitvorming over DAB8 wil het Kabinet de Kamer tijdig en correct informeren. Het budgettaire effect zal in de tweede suppletoire begroting 2020 van Buitenlandse Zaken worden verwerkt.

Daarnaast geeft de Commissie in de toelichting op DAB8 aan dat DAB6⁵ waarin een voorstel werd gedaan voor een overbruggingsmaatregel voor het huidige MFK tot de inwerkingtreding van het herstelinstrument achterhaald is door het besluit van de Europese Raad van 17-21 juli⁶ om dit voorstel niet over te nemen. DAB8 is daarom gebaseerd op het uitgavenniveau uit DAB5 en het aangepaste voorstel voor DAB7⁷. Nederland verwelkomt dit.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

⁵ Kamerstuk 21 501-03, nr. 142.

⁶ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1575.

⁷ Kamerstuk 21 501-03, nr. 146.

Annex

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle gepubliceerde aanvullende begrotingen in 2020.

Tabel 1: Overzicht van aanvullende Europese begrotingen in 2020 (miljoen euro)

Omschrijving	Vastlegging	Betaling	Inkomsten
DAB1 – Migratie & corona	567	77	–
DAB2 – Emergency Support Instrument	3.000	1.530	–
DAB3 – Surplus	–	–	3.218
DAB4 – EUSF	279	279	–
DAB5 – Migratie	585	168	–
DAB6 – Herstelstrategie Covid-19	–	–	–
DAB7 – Lenteraming	–	–	– 283
DAB8 – Betalingen ESI en CRII+	–	6.190	–